

BERGMANN, Tony (eigenlijk Anton) (Lier 29 juni 1835 – Lier 21 januari 1874). Zoon van George K. Bergmann.

Legde aan het atheneum in Gent, waar Jacob F. Heremans zijn leraar Nederlands was, in 1852 met Julius Vuylsteke en andere Vlaamsgezinde medeleerlingen de grondslag van het vrijzinnige Taalminnend Studentengenootschap 't Zal wel gaan. Als gevolg van zijn medewerking aan de door het genootschap uitgegeven studentenalmanakken werd Bergmann te Gent doorgestuurd. Hij voltooide zijn studies in de rechten aan de Université libre de Bruxelles en vestigde zich als advocaat te Lier, waar hij in 1857 het liberale en in zijn tijd flamingantische weekblad *De Lierenaar* oprichtte, waarin hij voor de Vlamingen het recht op eigen bestuur en op onderwijs en opvoeding in de eigen taal opeiste. Hij stond er ook aan het hoofd van het Willemsfonds, nam actief deel aan de Nederlandse Taal- en Letterkundige Congressen en was lid van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde in Leiden. In *Ernest Staas*, dat een paar weken voor zijn dood verscheen en met de Vijfjaarlijkse Staatsprijs bekroond werd, gaf hij onder meer een beeld van het studentikoze flamingantische leven aan de universiteit, zoals hij dat had gekend, en kwam hij op voor het gebruik van de moedertaal bij het gerecht.

Programmabrochure naar aanleiding van de festiviteiten rond de inhuldiging van het standbeeld van de letterkundige Tony Bergmann 10-12 september 1898. (AMVC)

WERKEN: Ernest Staas, 1874.

LITERATUUR: Uit *Vader Bergmann's Gedenkschriften*, 1895; – P. Fredericq, 'Levensbeelden van Tony', in *De Gentsche Studenten Almanak* (1880); – O. van der Hallen, 'Tony Bergmann', in *Lier Vroeger en Nu*, jg. 2 (1928), p. 52-75; – *George K.L. Bergmann Gedenkschriften*, met uitleiding door M. Oukhow, 1988.

JOSÉ DE CEULAER* EN GASTON DURNEZ